

A 2010/2011. tanévi fővárosi 9. évfolyamos kompetenciaalapú bemeneti könyvtárhasználati ismeretek mérés eredményeinek elemzése

Méri Ferenc Fővárosi Pedagógiai
és Pályaválasztási Tanácsadó Intézet

2011. május

Murányi Adrienn
elemzésének felhasználásával

Összeállította
Südi Ilona
Török József

Lektorálta
Morvay Zsuzsanna

Tartalomjegyzék

1. Bevezetés	3
1.1. Helyzetelemzés	3
1.2. A mérés célja	3
1.3. A mérés résztvevői.....	4
1.4. A mérés tartalma	5
1.5. A mérőeszközök bemutatása.....	6
1.6. A mérés lebonyolítása.....	7
2. Eredmények	8
2.1. Az eredmények összesített értelmezése.....	8
2.2. Az eredmények elemzése a vizsgált terület összetevői szerint.....	9
2.3. Az eredmények elemzése a minta összetétele szerinti bontásban.....	13
3. Javaslatok, tapasztalatok	16
3.1. Reflektálás a mérés kiinduló hipotéziseire	16
3.2. A mért terület fejlesztésére vonatkozó, a mérés eredményeivel alátámasztott megállapítások, javaslatok.....	16
3.3. Fejlesztési javaslatok rendszerszemléletű megközelítés szerinti csoportosításban	16
4. ÖSSZEFÜGGÉSEK, HÁTTERTENYEZŐK	18
5. Mellékletek	20
5.1. <i>Teljesítmények – táblázatok</i>	20
5.2. <i>A mérésben részt vevő intézmények iskolasoros adatai a feladatlapon elért standardizált teljesítmény alapján, grafikusán</i>	21
5.3. <i>Az átlagos teljesítmények iskolánkénti alakulása standardpontban</i>	25
5.4. <i>Az átlagos teljesítmények iskolánkénti alakulása százalékban</i>	28

1. BEVEZETÉS

1.1. Helyzetelemzés

Valamennyi fővárosi fenntartású közoktatási intézmény rendelkezik iskolai könyvtárral. Az iskolatípusok közül a gimnáziumok, szakközépiskolák könyvtárai között számos, akár száz évet meghaladó korú, gazdag állományút is találunk. Ezek a gyűjtemények alkalmasak a könyvtárhasználati ismeretek oktatására és a tanultak alkalmazására egyaránt. A gyűjtemények nagysága, az intézményben oktatott diákok magas száma nemcsak egy iskolatípusnak megfelelő végzettségű könyvtáros-tanár (középfokon egyetemi pedagógusi és könyvtárosi diploma), de egy könyvtáros asszisztens foglalkoztatását is szükségessé teszi.

A könyvtárhasználati mérések azért váltak szükségessé, mivel a beérkező diákok tudása az információszerezés képességének tekintetében igen eklektikus. Az általános iskolák zömében nincs könyvtárhasználati oktatás, vagy ha igen, csak az alsó tagozaton. A könyvtárhasználati képessége a középfokra érkező diákok körében igen alacsony. A középfokú oktatás az egész életen át tartó tanulás képességének fejlesztését csak a könyvtárhasználati ismeretek hatékony átadásával képes elérni. Ennek a tervezéséhez elengedhetetlen a mérési eredmények értelmezése.

Fontos tudni, hogy a kapott eredmények kiindulópontot jelentenek a fejlesztéshez, de ennek sikere szoros összefüggést mutat a személyi és tárgyi feltételekkel, amelyet a középiskolák biztosítanak.

1.2. A mérés célja

A könyvtárhasználati ismeretek mérésére első alkalommal a 2008/2009. tanévben – az országban elsőként – a fővárosi fenntartású középfokú oktatási intézmények 9. évfolyamos tanulói körében került sor¹. A mérés nem terjedt ki valamennyi diákra, az évfolyam 10%-át leképező reprezentatív mintányi tanulót érintette.

A bemeneti mérés elsődleges célja változatlan: a fővárosi középiskolákba érkező tanulók könyvtárhasználati ismereteinek feltárása az egész életen át tartó tanulás érdekében.

Az elkészült mérőeszközöket *bármelyik oktatási intézmény* hasonló célból önállóan is felhasználhatja. A feladatlap alkalmas bemeneti és szintfelmérésre egyaránt, a kapott eredmények egybevetethetők a reprezentatív minta által elért, reprezentativitási rétegenként is nyilvánosságra hozott paraméterekkel².

A mérés célja figyelemfelhívás is volt mind a fenntartó, mind az oktatási intézmények vezetői, valamint könyvtáros-tanárai felé egyaránt: a mérési eredmények, a bemeneti és a követő mérési eredmények egybevetése a könyvtáros-tanári munka egyik fontos *teljesítményértékelési szempontját adhatják*.

A könyvtárhasználati ismeretek oktatásának fontosságára nemcsak a közoktatási törvény³ hívja fel a figyelmet azzal, hogy előírja iskolai könyvtár működését, könyvtáros-tanár alkalmazását, hanem a Nemzeti Alaptanterv⁴ is részletesen foglalkozik a kiemelt fejlesztési területek között a

¹ Südi Ilona - Török József (2009, összeáll.): A 2008/2009. tanévi fővárosi 9. évfolyamos kompetenciaalapú könyvtárhasználati ismeretek mérés eredményeinek elemzése. URL: 2011. április 28-i megtekintés

http://www.budapestedu.hu/data/cms63414/Fov_bemeneti_konyvtarhasznalat_meres_elemzes_20090908.pdf

Südi Ilona - Lövei Mária (2010, összeáll.): A 2009/2010. tanévi fővárosi 9. évfolyamos kompetenciaalapú könyvtárhasználati ismeretek mérés eredményeinek elemzése. URL: 2011. április 28-i megtekintés

http://www.budapestedu.hu/data/cms97742/Fov_bemeneti_2009_konyvtar_elemzes_20100420.pdf

² A fővárosi fenntartású középiskolák 2008. évi könyvtárhasználati ismeretek bemeneti mérésének item- és feladatparaméterei URL: 2011. május 3-i megtekintés http://www.budapestedu.hu/data/cms54808/Parameterek_08_konyvtar_uj.pdf

³ 1993. évi LXXIX. törvény a közoktatásról, 17.§ (1)

⁴ 243/2003. (XII. 17.) Korm. rendelet a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról

könyvtárhasználati ismeretek jelentőségével. A két jogszabály tartalmazza mindazokat az előírásokat, elvárásokat, amelyek keretet jelenthetnek az iskolai könyvtár megfelelő működtetéséhez.

Fentiek megvalósulása azonban mindenképpen feltételekhez kötött. *A könyvtárhasználati ismeretek oktatása az oktatási intézmény profilját követően válogatott, rendezett, könyvtárszakmai szempontból is minden előírásnak megfelelő könyvtári gyűjtemény nélkül elképzelhetetlen.*

Kiemelten jelentőségű, hogy jól képzett könyvtáros-tanár vezesse a könyvtárat az iskolatípusnak megfelelő pedagógus- és könyvtáros végzettséggel⁵, hiszen a mérési eredményeket nagymértékben befolyásolhatja a könyvtáros-tanár pedagógiai ismerete éppúgy, mint könyvtárszakmai tudása. A könyvtárhasználati ismeretek hatékony megszervezéséhez, a megfelelő tantervi dokumentáció elkészítéséhez, oktatásához elengedhetetlenek az iskolatípusnak megfelelő szintű pedagógiai ismeretek is.

A bemeneti mérés szervezésével egyidejűleg a MFPI mérés-értékelési és könyvtárpedagógiai szakértői is fontosnak tartották, hogy legyen majdán követő mérés a könyvtárhasználati ismeretek tekintetében. Mivel ez nem valósul meg, arra biztatunk minden oktatási intézményt, könyvtáros-tanárt, hogy a következő tanévben ismétlje meg a mérést a tesztelt osztályokban. Segítségével kiválóan mérhető a könyvtárhasználati oktatás mélysége, színvonala. A bemeneti mérés alapján ugyanis a reprezentatív mérésben szereplő osztályok esetében mód nyílik arra, hogy tudatosan megtervezett helyi tanterv alapján induljon meg a könyvtárhasználati ismeretek középfokú oktatása.

Reméljük, hogy a bemeneti mérés elemzése helyi szinten indukálni fogja e *minden tantárgy oktatásához oly nélkülözhetetlen eszköztudást nyújtó terület* középpontba állítását.

1.3. A mérés résztvevői

A könyvtárhasználati mérés mintája a korábbi éveknek megfelelően a fővárosi fenntartású középfokú oktatási intézmények tanulóinak 10%-a, biztosítva a reprezentativitást úgy képzéstípus, mint a nyelvoktatás jellege szerint. A kialakított minta, valamint a mérésben részt vettek létszámadatait és arányát az 1. táblázat tartalmazza.

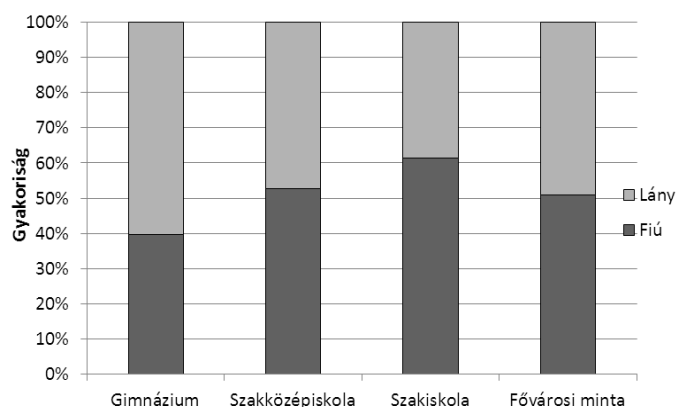
1. táblázat. A mérési minta összetételének megoszlása a könyvtárhasználati mérésnél

A bontás szempontja	A populáció		A minta		A résztvevők		
	fő	arány	fő	arány	fő	arány	
Képzéstípus	gimnázium	2180	18%	224	19%	208	20%
	szakközépiskola	7764	66%	779	66%	706	67%
	szakiskola	1893	16%	179	15%	132	13%
A nyelvoktatás jellege	normál	7610	64%	767	65%	679	65%
	nyelvi előkészítő	3353	28%	316	27%	272	26%
	kéttannyelvű	862	7%	99	8%	95	9%
Összesen	11837	100%	1182	10%	1046	9%	

A mérésben részt vett tanulók nemenkénti aránya (1. ábra) összhangban van a fővárosi eloszlással.

A mérés résztvevői azonos, 50-50%-os arányban töltötték ki a mérőeszköz A (521 fő) és B (525 fő) változatát.

⁵ 1993. évi LXXIX. törvény a közoktatásról, 124.§

1. ábra. A tanulók nemek szerinti megoszlása képzéstípusonként

1.4. A mérés tartalma

A mérés azokat a tartalmakat kéri számon, amelyeket a Nemzeti alaptanterv (2003) előír, valamint amelyeket az oktatási intézmények helyi könyvtárhasználati tantervük felhasználásával tanítanak a diákoknak. A Nat-ban kifejtett területek: könyvtárismeret, dokumentumismeret, tájékozódás a könyvtárban, valamint a szellemi munka technikája. A négy téma közül a szellemi munka technikáját – a hagyományokhoz híven – e mérésben sem kívántuk mérni, hiszen összetettsége miatt jelen keretek között nem mérhető e képesség. Megléteinek vizsgálata a középfokú oktatás zárásaként, az érettségi vizsgák során történik.

A *könyvtárismeret* részelem keretében a tanulók megismerik a könyvtári rendszert alkotó könyvtártípusokat, gyűjteményszervezési elveiket, megtanulnak különbséget tenni nemzeti, szak-, közművelődési és iskolai könyvtár között. A tanegység keretében megtanulják a könyvtár funkcionális tereinek és a könyvtári tevékenységeknek a kapcsolatát. A mérés során ezeknek a képességeknek ismeretét, alkalmazási képességét vártuk el a diákoktól, hiszen a könyvtárismereti tudás tartalmát tekintve fontos, hogy a diákok tudjanak különbséget tenni könyvtártípusok között azok gyűjteményszervezési elvei alapján: ismerjék a könyvtár tereit, állományegységeit. Ezen ismeretek segítségével szerezhethetnek jártasságot a könyvtári rendszerben, a könyvtárhasználat alapjait jelentő információs forrásokat biztosító intézményekben. Kiemelt jelentősége van annak, hogy ismerjék környezetük, Budapest gazdag könyvtári lehetőségeit.

A *dokumentumismeret* oktatása során kiemelkedő szerep jut azoknak az információhordozóknak, melyeknek a segítségével diákjaink bővíthetik ismereteiket, s melyeket később, az egész életen át tartó tanulás folyamatában már készség szinten használhatnak. Ezért fontos ismernünk, milyen gyakorlottak a lexikonok, enciklopédiák, szótárak, egyéb kézikönyvtípusok alkalmazásában. Tudniuk kell ezek használati értékét, jelentőségét, tipikus sajátosságait. Ugyanígy ismerniük kell a szépirodalom és szakirodalom különbözősége mellett a nem hagyományos dokumentumokat (CD, DVD, stb.), valamint a periodikákat. Tapasztalat az, hogy nemcsak diákjaink, de sokszor tanár kollégáink sem forgatják a szakmai lapokat, folyóiratokat, hetilapokat, holott sokszor a legnagyobb tértel jelentik egy könyvtár éves költségvetésében, egyúttal a legfrissebb információkat is tartalmazzák.

A *tájékozódás a könyvtárban* részelem keretében sajátítják el diákjaink a hagyományos katalógus, valamint az adatbázis használatát. Ennek keretében tanulják a könyvtár rendezési elvét adó Egyetemes Tizedes Osztályozás (ETO) alapelveit is. Az adatbázis használatának mértéke alapját jelenti a mindennapi információgyűjtésnek. Valamennyi nagy könyvtártípus arra törekszik, hogy állományuk elérhető legyen távoli munkahelyekről is, ezért ezek használatának ismerete nélkül elképzelhetetlen a megfelelő források kiválasztása úgy a tanulás, mint a szórakozás esetében egyaránt.

A felsorolt ismeretekre, alkalmazási képességekre a mérőeszköz segítségével igyekeztünk rákérdezni. A feladatokban a mindennapi kereső, értelmező, forráshasználaton alapuló információszerezés, illetve -gyűjtés képességét mértük a diákoknál.

1.5. A mérőeszközök bemutatása

A 9. évfolyamon végzett kompetenciaalapú bemeneti mérés feladatlapjai figyelembe veszik a Nat követelményeit, valamint a nemzetközi mérési gyakorlatot. A mérőeszköz a könyvtárhasználati ismeretek legfontosabb elemeit, fentebb említett három területet (könyvtárismeret, dokumentumismeret, tájékozódás a könyvtárban) vizsgálja.

A mérőeszköz mindkét változata – szemben a korábbi évek gyakorlatával – ugyanazokat a feladatokat tartalmazta, különbséget csupán a feladatok sorrendjében tartalmazott. A továbbiakban a feladatokra való utalás a mérőeszköz A változatának feladatsorrendjét tükrözi. A feladatokat a könyvtárhasználati ismeretek mért területei szerinti csoportosításban mutatjuk be.

A *könyvtárismereti* kérdések azokra a könyvtárakra vonatkoztak, amelyeket a diákoknak középiskolai tanulmányaik mellett, a szabadidős tevékenységekhez, majdan a munkájukhoz, a mindennapi életben használniuk kell.

Az 1. feladat könyvtári állomány részeire kérdezett rá, mennyire ismerik a diákok a könyvtárak felépítését, a könyvtári egységeket, a különböző dokumentumok helyét a könyvtárban. A könyvtárban való tájékozódás alapja a funkcionális terek ismerete. Feltételeztük, hogy a kérdések könnyen megválaszolhatóak lesznek, hiszen a kitöltéshez szükséges ismeretek elsajátítására alsó és felső tagozatban sor kell, hogy kerüljön.

Az 5. feladat a könyvtártípusokkal volt kapcsolatos. Azt mérte, ismerik-e a tanulók a könyvtárak típusait, gyűjtőkörét, hogy az adott témát, dokumentumokat milyen típusú könyvtárban érdemes keresni. Ez a feladat a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtárra vonatkozott, hiszen minden diáknak ismernie kell a lakóhelyén működő közművelődési könyvtárat, ez a második könyvtártípus, amelyet a saját iskolai könyvtára után tudnia kell használni.

A 7. feladat kifejezetten középiskolai könyvtárakra vonatkozott. A diákoknak le kellett írniuk, hogy adott témájú könyveket melyik középiskola könyvtárában keresnének.

A *dokumentumismeretre* vonatkozó kérdések között több kérdésben is a kézikönyvek használatára vonatkozó feladatok szerepeltek. Az iskolai könyvtárak egyik kiemelkedő jelentőségű állományegysége a kézikönyvtár, mely az információszerezés alapját képezi. Ennek használatát, gyakoroltatását feltételezték a kérdések. A kézikönyvek közül hangsúlyosan a szótárak szerepeltek a mérésben. Igyekeztünk olyan feladatokat készíteni, amelyek a szakmákhoz is kötődnek, hogy a megoldás során is tudatosítsuk: a könyvtár a hazai szakemberképzésben is nagy jelentőségű.

A 2. feladat a kézikönyvek egyik legfontosabb típusával, a szótárral volt kapcsolatos, hiszen ez a kézikönyvtípus végigkíséri őket tanulmányaik során, tudniuk kell megfelelően használni, tájékozódni benne. Ez az a kézikönyv, amelyet a lexikon után, másodikként ismernek meg a gyerekek már az általános iskolában. Középsiskolában aztán a szótárak további fajtáiról tanulnak.

A 3. feladat azt mérte, hogy el tudják-e dönteni, hogy egy adott témát milyen könyvben keressenek. E képesség birtokában tudja a diák később, felnőtt korában hatékonyabbá tenni keresését. Az internet sokszor nem ad megfelelő választ egy-egy probléma megoldásához, de ezt csak az tudja, aki megtapasztalta a kézikönyvek jelentőségét a válaszkérésben.

A 6. feladat összetettebb gondolkodást igényelt. Több különböző forrást kellett keresni egy információ megtalálásához. Ennél a feladatnál a diákoknak ismerniük kellett a dokumentumtipológiát, a hagyományos és nem hagyományos dokumentumok fajtáit. A feladat segítségével mértük a diákok tájékozódási képességét az információhordozók világában. Fontos ugyanis, hogy minél többféle dokumentumtípust megismerjenek, illetve használjanak fel munkájuk során.

A *tájékozódás a könyvtárban* témával egyetlen feladat foglalkozott, ez viszont több irányból járta körül a kérdést. Egy bibliográfiai rekord értelmezésének révén kellett eljutniuk a megoldások-

hoz. A könyvtár tájékoztatási apparátusának egyik alapvető pillére a könyvtári adatbázisok használata, ezért került be ilyen típusú feladat (4.) a mérőeszközbe. Az adatbázis rekordjainak értelmezése alapvető tevékenység a hatékony információforrás megtalálásának folyamatában. Ennek megismerésére, gyakorlására könyvtári környezetben sajnos ritkán van mód.

A feladatlap olyan kompetenciákat, képességeket mért, amelyek jelentősége az egész életen át tartó tanulás során, valamint a mindennapi élet tevékenységeiben elengedhetetlenek, nélkülözhetetlenek. Az algoritmikus gondolkodás, a helyes problémamegoldás útjának ismerete nemcsak a munka világában, de a családi életben is igen fontos képességek.

Volt néhány kompetenciaterület, amely valamennyi feladat esetén megjelent, tekinthetjük ezeket a fundamentális jelentőségű képességeknek. Az írott információ értelmezésének képessége például elengedhetetlen valamennyi oktatott tárgy feladatainak megértéséhez. A rendszerező képesség, amely a megszerzett információk mérlegelésén, értékének felismerésén túl annak újra értelmezésével az alkotó munka alaptevékenységét fejleszti, szintén alapkészség.

A speciális könyvtári képességek – a forrásválasztás, az információgyűjtés – kiegészítik a szellemi munka technikáját, amely a középfokú oktatásban az érettségi vizsgák fundamentális jelentőséggel rendelkező elemei.

1.6. A mérés lebonyolítása

A mérés a 2009/2010. tanévi mérési naptárban jelzett időintervallumban, 2009. október 12-16. között, az intézmény által választott napon, egységes útmutató alapján zajlott.

Az intézményi mérések lebonyolításáról előre megadott szempontok szerinti jegyzőkönyv készült, melyet az intézményvezető és a mérésvezető aláírásával hitelesített. A leadott jegyzőkönyvek adatai alapján a mérések az útmutató előírásai szerint zajlottak⁶.

Az intézmények a mérőeszközöket a mintába kiválasztott tanulók létszámának megfelelő mennyiségben, sokszorosítva kapták meg.

A feladatok megoldására 45 perc állt a tanulók rendelkezésére, amelyhez nem volt szükség könyvtári környezetre, a felügyeletet nem könyvtárszakos kollégák végezték.

A feladatlapok értékelése egységes javítási útmutató⁷ alapján történt.

⁶ URL: 2011. május 3-i megtekintés http://www.fppti.hu/data/cms105480/meres.info_14.pdf

⁷ URL: 2011. május 3-i megtekintés http://www.budapestedu.hu/data/cms105281/konyvtar_JK_9AB_2010.pdf

2. EREDMÉNYEK

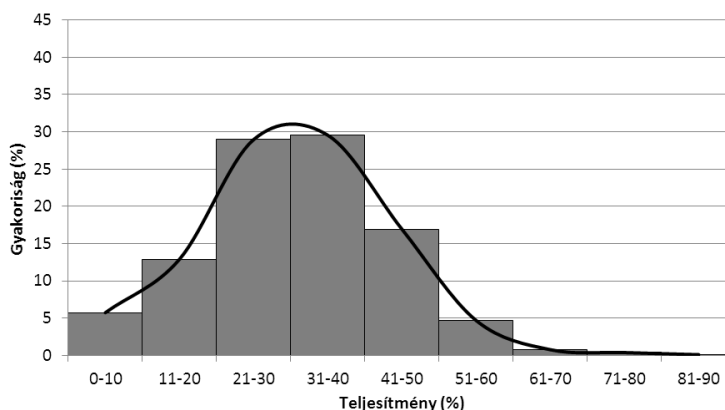
2.1. Az eredmények összesített értelmezése

A bemeneti mérés eredménye elmarad a próbamérés alapján várt 40% feletti teljesítménytől (2. táblázat), de a szűk szórás a mért képességek relatíve heterogén voltára utal.

2. táblázat. A 2010. évi kilencedikes bemeneti mérés eredményei könyvtárhasználati ismeretekből

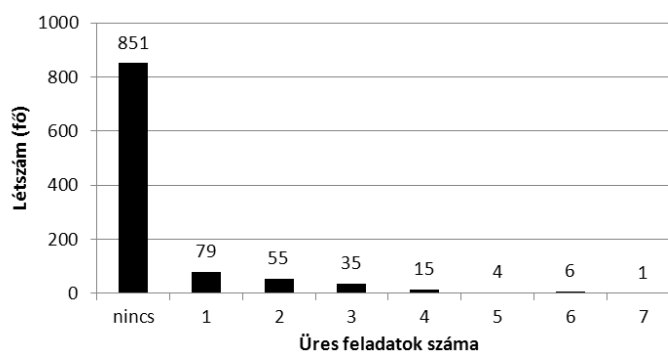
Könyvtárhasználati ismeretek	
összteljesítmény	31% 10 pont
szórás	12% 4 pont
Cronbach-alfa (megbízhatóság)	0,75

A tanulói teljesítmények eloszlása is visszaigazolja a minta heterogenitását a vizsgált képességek vonatkozásában. Az eloszlás bal oldali eltolódása az egyedi tanulói eredmények alacsony átlagának gyakoribb voltát jelzi.

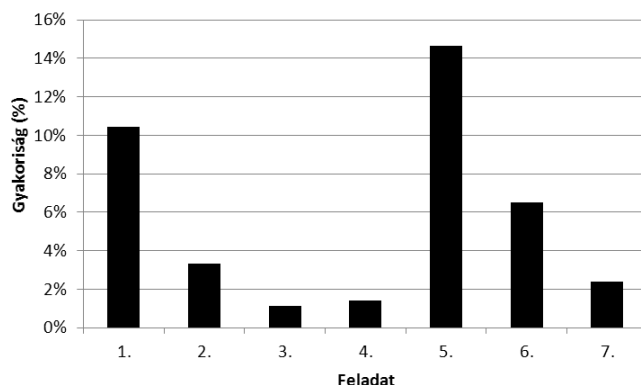
2. ábra. A tanulói teljesítmények eloszlása

A mérésben részt vettek négyötöde minden feladat megoldásával foglalkozott (3. ábra), s alig 10%-nyi azok aránya, akik több mint egy feladatot nem oldottak meg.

3. ábra. A kihagyott feladatok számának megoszlása

Legnagyobb arányban a könyvtártípusok ismeretére vonatkozó 5. feladatot hagyták ki (4. ábra) a tanulók, de magas a könyvtári állomány ismeretét vizsgáló 1. és a dokumentumtipológiára rákérdező 6. feladat kihagyási rátája is. Nagyon nagy arányban foglalkoztak a tanulók a két keresési (3., 4.) feladattal.

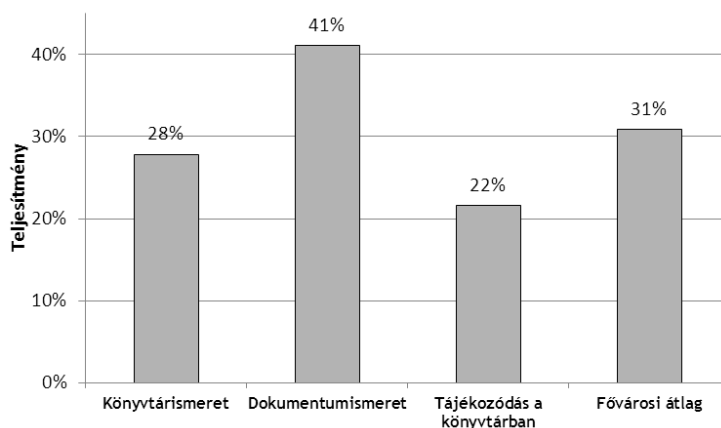

4. ábra. A kihagyott feladatok aránya az egyes feladatok százalékában

2.2. Az eredmények elemzése a vizsgált terület összetevői szerint

A feladatokat a könyvtárhasználati ismeretek négy fő témaköréből három adja: *könyvtárismeret* (1., 5., 7. feladat), *dokumentumismeret* (2., 3., 6. feladat), és a *tájékozódás a könyvtárban* (4. feladat).

A várthoz képest alacsony átlag körül szűk, egy szórást nem meghaladó skálán helyezkednek el a mért összetevők átlagai (5. ábra). Ez azt jelzi, hogy a **könyvtárhasználati témakörök egyikén sem kiugróan magas a tanulók képessége.**

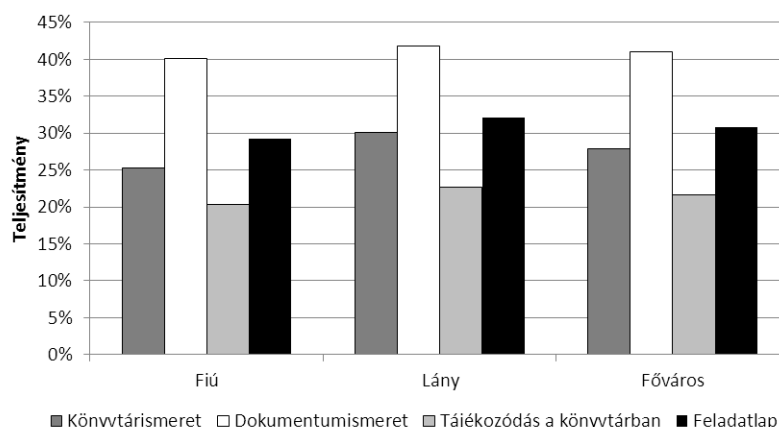
5. ábra A bemeneti mérés eredménye a vizsgálat szempontjai szerinti bontásban

A feladatlap eredményeit témakörönként vizsgálva azt látjuk, hogy a tanulók a dokumentumismeretre vonatkozó feladatokban értek el magasabb eredményt, ám ennek relatíve magas értéke is csupán a kívánatos tartományban található. A könyvtárismeret eredményessége már az átlag alatt található, a tájékozódás a könyvtárban igen alacsony átlagértéke pedig már a **könyvtár funkcionális tereinek szegényes ismeretéről tanúskodik.**

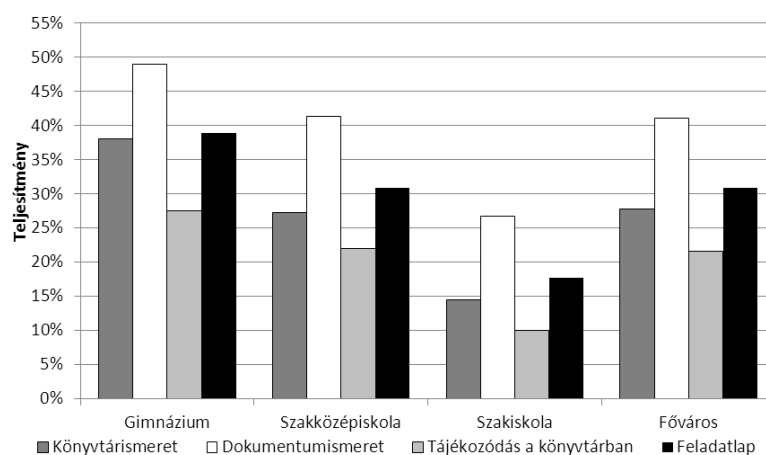
A lányok teljesítménye mindhárom mért területen meghaladta a fiúkét (6. ábra).

A legnagyobb mértékű, közel félszázásnyi a teljesítménykülönbség a lányok javára a könyvtárismeret terén, a legcsekélyebb, az előbbinek mintegy fele mértékű a dokumentumismeret terén.

Az eredményeket képzéstípusonként vizsgálva (7. ábra) azt látjuk, hogy a gimnáziumi eredmények lettek a legjobbak, ők a fővárosi átlag felett teljesítettek.

6. ábra A bemeneti mérés mért területenkénti átlaga a tanulók neme szerinti bontásban

7. ábra. A teljesítmények alakulása az egyes feladatcsoportokban képzéstípusonként

A szakközépiskolások átlaga a fővárosival megegyező, míg a szakiskolásoké jóval alatta található. A szórás valamennyi intézménytípusnál szinte azonos, 10-11%⁸. Azonban míg a gimnazisták eredményei egyik mért területen sem haladják meg a fővárosi átlagot egy szórásnyinál nagyobb mértékben, a szakiskolások lemaradása attól minden területen több, mint egyszórásnyi.

Az eredményeket feladatonként vizsgálva a mért területeknél tapasztalt teljesítményingadozások többszörösét tapasztaljuk (3. táblázat).

3. táblázat. A bemeneti mérőeszközön feladatonként elért szélsőértékek és átlageredmények

	Minimum	Maximum	Átlag	Szórás
1.	0%	100%	7%	19%
2.	0%	100%	27%	20%
3.	0%	100%	79%	22%
4.	0%	80%	22%	14%
5.	0%	100%	6%	19%
6.	0%	100%	34%	41%
7.	0%	100%	49%	27%
Feladatlap	0%	84%	31%	12%

⁸ A fővárosi fenntartású középiskolák 2010/2011. tanévi kilencedik évfolyamos könyvtárhasználati ismeretek kompetencia-alapú bemeneti mérésének itemenkénti és feladatonkénti paraméterei. URL: 2011. április 28-i megtekintés http://www.budapestedu.hu/data/cms107492/Parameterek_201101_konyvtar.pdf

A dokumentumismeret témakörébe tartozó, párosításon alapuló 3. feladaton érték el a mérésben részt vett tanulók a **legmagasabb eredményt (79%)**. A **legalacsonyabb eredmény (7%, 6%)** nem a mért területek alapján várt tájékozódás a könyvtárban feladatán, hanem két, a könyvtárismeretet mérő (1., 5.) feladaton született.

A képzéstípusonkénti eredmények feladatonkénti bontása is szolgáltat a várttól eltérő teljesítményeket (4. táblázat)

4. táblázat. A feladatonként elért eredmények képzéstípus szerinti bontásban

	Gimnázium		Szakközépiskola		Szakiskola		Főváros	
	Átlag	Szórás	Átlag	Szórás	Átlag	Szórás	Átlag	Szórás
1.	17%	28%	6%	16%	0%	3%	7%	19%
2.	36%	20%	27%	19%	12%	16%	27%	20%
3.	79%	19%	80%	22%	69%	28%	79%	22%
4.	28%	13%	22%	14%	10%	12%	22%	14%
5.	13%	26%	5%	18%	2%	10%	6%	19%
6.	51%	43%	32%	40%	13%	30%	34%	41%
7.	61%	22%	49%	27%	28%	24%	49%	27%
Feladatlap	39%	11%	31%	11%	18%	10%	31%	12%

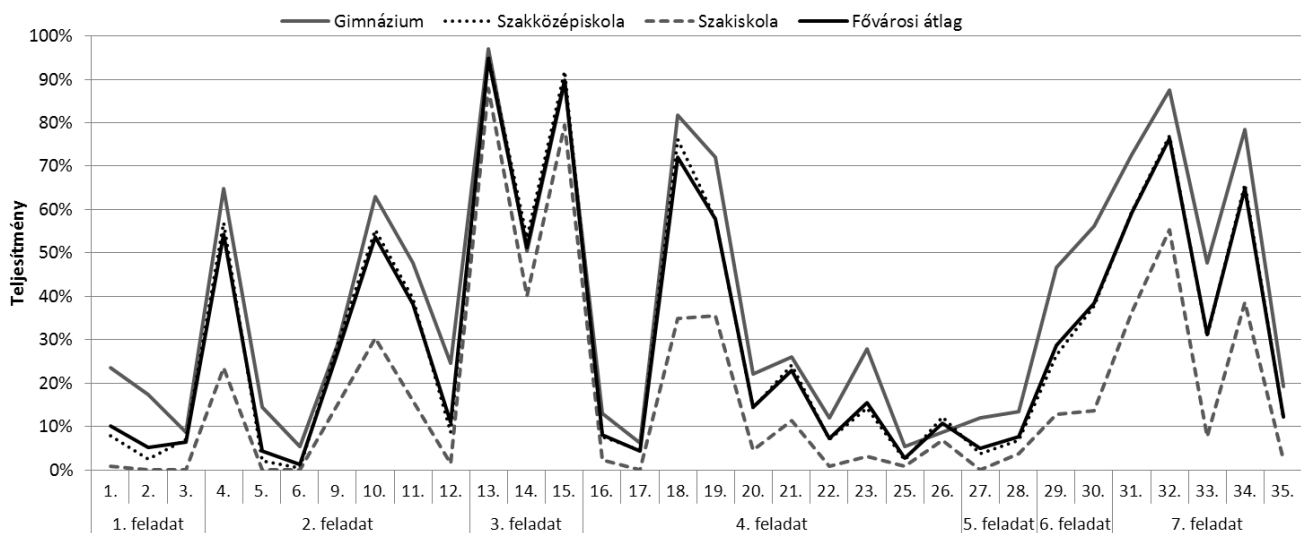
A legjobb eredményeket mindhárom képzéstípus esetén a 3. feladtnál érték el a tanulók, mely a dokumentumismeret témájával foglalkozott. A szakközépiskolások érték el a legjobb eredményt, 80%-uk tudta megoldani a feladatot, a gimnazisták 79%-a, a szakiskolásoknak pedig 69%-a volt sikeres ennél a feladtnál.

A legalacsonyabb eredmények az 1. és 5. feladtnál születtek, mindkettő a könyvtárismeret témakörével kapcsolatos. Az első feladatot a szakiskolás gyerekek közül teljes egészében hibátlanul egyetlen tanuló sem tudta megoldani, a szakközépiskolásoknak mindössze 6%-a szerzett itt pontot, míg a gimnazisták 17%-a bizonyult ebben a feladatban eredményesnek. A szakközépiskolások és a gimnazisták számára is az 5. feladat bizonyult a legnehezebbnek, 13 és 5 %-ot értek el, ezt a kérdést a szakiskolások csak 2%-a tudta megválaszolni. **Itt találjuk a legtöbb üresen hagyott feladatot is.** A kitöltők 15%-a egyáltalán nem válaszolt a kérdésre.

Összességében tekintve a diákok a 3. feladat kivételével 50% alatti eredményt értek el, négy feladtnál még a 30%-ot sem érték el. A gimnáziumok három, a szakközépiskolások négy, a szakiskolások hat feladtnál teljesítettek 30% alatt. 100%-os tanulói teljesítményt sehol nem találunk, **80% felett mindössze egy diák teljesített.**

A feladatlapon találunk 80 százalékos feletti itemeredményeket (3. feladat 13., 15. item; 4. feladat 18. item és 7. feladat 32. item), a 0-hoz közelítő eredmények száma azonban jelentősen nagyobb (1. feladat 1., 2., 3. item; 2. feladat 5., 6., 12. item; 4. feladat 16., 17., 22., 23., 25. item; 7. feladat 35. item) (8. ábra). Kimagasló megoldások születtek a gimnáziumoknál, szakközépiskoláknál és szakiskoláknál is, a sikertelenek jellemzően a szakiskolákban kitöltött mérőeszközök eredményei.

A legmagasabb itemeredmények is a 3. feladtnál láthatók. Ez a dokumentumismeret igénylő feladat szoros kapcsolatban áll a szellemi munka technikájával. A diákoknak el kellett dönteniük, hogy a megadott témákhoz mely könyvekben találnak információt. A megoldáshoz a konkrét keresőkérdéstől el kellett jutniuk egy átfogóbb, általánosabb témához és ahhoz megtalálni a megfelelő művet. **Itt mindhárom iskolatípusnál találunk 80% feletti eredményt.**

8. ábra. A könyvtárhasználati ismeretek feladatlap feladatainak itemenkénti megoldottsága képzéstípusonként⁹

A 6. feladat szintén a dokumentumismereti tudást mérte: egy adott információ megtalálásához hagyományos és nem hagyományos forrást is keresni kellett. Az elektronikus forrás megadása volt problematikus, sokan nincsenek tisztában a nem hagyományos dokumentum fogalmával.

A 2. feladat a dokumentumtípusok közül a kézikönyvvel, azon belül a szótárral foglalkozott. A feladat sikeres megoldásához a diákoknak ismerniük kellett annak felépítését, jellemzőit. Bizonytalan képességekre enged következtetni, hogy csupán a tanulók 54%-a ismerte fel a kézikönyvet egy CD, egy tanulmánykötet és egy szótár közül. A szótár jellemzése is igen nehezen ment, nem találtak 14% fölötti eredményt. A feladatból az is kiderült, hogy a diákok kevéssé ismerik a könyvek tájékoztató apparátusát, anélkül viszont nem tudnak tájékozódni, keresni a könyvekben. **A gimnazisták és szakközépiskolások 29%-a ismerte fel, hogy mely könyvtípusok tartalmazzak mutatót, a szakiskolásoknál ez az arány 15%.**

A három könyvtárismerettel kapcsolatos kérdés közül a 7. feladatban érték el a legjobb eredményt a diákok, átlagosan 49%-ot. A feladat megoldásához a tanulóknak ismerniük kellett a gyűjtőkör fogalmát, hogy az egyes könyvtártípusok milyen dokumentumokat gyűjtenek, és hogy mikor melyikhez érdemes fordulni, ha valamilyen információt keresnek. Ez a feladat összetett gondolkodást igényelt, hiszen egy mű címéből meg kellett határozni a könyv témáját, az iskola nevéből a könyvtár gyűjtőkörét, majd a kettőt összekapcsolni. Az eredmények alapján az is megfigyelhető, hogy a középiskolások nincsenek tisztában azzal, hogy az alapvető kézikönyvek, például a feladatban szereplő általános lexikon minden könyvtárban megtalálható.

Az 1. feladat könyvtári állomány részeire kérdezett rá: mennyire ismerik a diákok a különböző dokumentumok helyét a könyvtárban. A tanulók 7%-os teljesítményéből látszik, hogy nem ismerik a könyvtár részeit, hogy milyen állományegységekből áll egy könyvtár, így nem is tudnak tájékozódni a könyvtárban. Csupán 10%-uk írta helyesen, hogy a szótárakat a kézikönyvtárban kell keresni. **A nem hagyományos dokumentumok helyét a tanulóknak mindössze 5%-a ismeri.** A szakiskolások teljesítménye ennél a feladatnál 0%, a szakközépiskolásoké 5% és a gimnáziumoknál is csak 17%. Ennél a feladatnál igen magas, 10% az üresen hagyott válaszok aránya.

A könyvtárismereti feladatok közül az 5. volt a legnehezebb a diákok számára. Ez a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtárra kérdezett rá. **Mindössze a tanulók 5%-a tudta, hogy a közművelődési könyvtárak általános gyűjtőkörűek,** vagyis hogy itt bármilyen témájú könyvet kereshetnek. 8% nevezte meg a FSZEK-et mint fővárosi közművelődési könyvtárat. Az eredmény azért is megengedhetetlenül alacsony, mivel minden diáknak ismernie kellene a lakóhelyén működő közművelődési

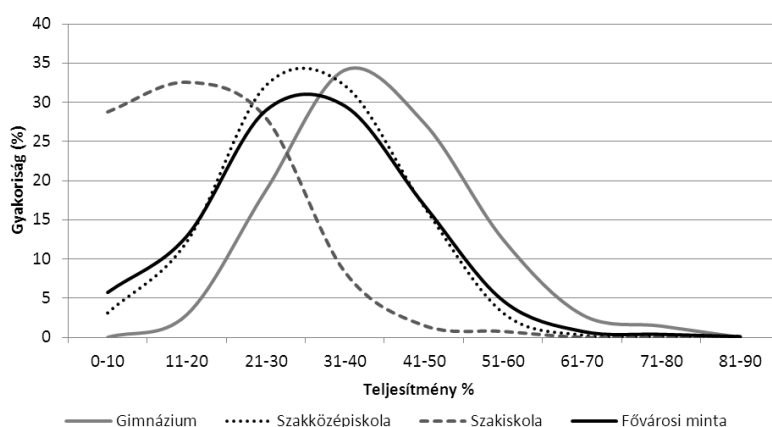
⁹ A 7-8. és a 24. item megoldottsága 0%-os teljesítménye miatt kimaradt a feldolgozásból.

könyvtárat, ez a második könyvtártípus, amelyet a saját iskolai könyvtára után tudnia kell használni.

A feladatlapon egy kérdés fogta át a tájékozódás a könyvtárban témáját. Ezt a feladatot 22%-os eredménnyel oldották meg. Egy bibliográfiai rekord elemzésének segítségével kellett 9 részkérdést megválaszolni. A rekord bizonyos részeit jól tudták értelmezni a diákok, a gimnáziumoknál és a középiskoláknál a 18. itemnél 80% feletti eredmények születtek. Az információgyűjtés folyamatában fontos lépés a katalógusrekord ismerete, nem csak azért, hogy megtudják belőle a dokumentum pontos helyét a könyvtárban, hanem azért is, mert a találati lista alapján már lehet szelektálni, válogatni a releváns és nem releváns dokumentumok között, ezzel is meggyorsítva a keresés folyamatát. **A 17. részkérdésre adott válaszok alapján – a fővárosi átlag 4% – megállapítható, hogy az ETO számok ismerete nem megfelelő, ami szintén a tájékozódást nehezíti.** A 20. item azt mérte, tudják-e, milyen kézikönyvben találják meg a botanika szót. A gimnazisták 22%-a, a szakközépiskolások 14%-a nevezett meg megfelelő kézikönyvet, a szakiskolásoknál ez az arány 5%. Természetesen nem a szó értelme volt a feladat lényege, hanem a helyes forrás kiválasztás: az idegen eredetű szavakat fontos valamennyi diák számára tudni, hogy feloldásuk, jelentésük melyik dokumentumtípusban található.

2.3. Az eredmények elemzése a minta összetétele szerinti bontásban

A mérőeszközt összesen 208 gimnáziumi tanuló töltötte ki. Eredményeik (9. ábra) valamelyest jobbak lettek, mint a szakközépiskolásoké, általában a feladatokra bontott értékelésnél is azt látjuk, hogy **ők azok, akik átlag körül, vagy a 3. feladat kivételével felette teljesítettek.** A gimnazistáké között nem találunk 81-90%-os teljesítményű feladatlapot, mint ahogy a teljes mintában hiányzik 90% fölötti teljesítmény. Nem akadt olyan gimnazista, akinek teljesítménye nem érte volna el a 10%-ot. A görbén jól látszik, hogy a legtöbb diák (128 fő) 31 és 50% között teljesített. A gimnazistáknak azonban csak 17%-a nyújtott 50%-osnál magasabb teljesítményt. Így a gimnáziumba érkezett tanulók esetében a jól elkészített fejlesztési terv alapján bizakodhatunk a fejlődésben e képességek területén is. Érdemes megvizsgálni azokat a pontokat, amelyeknél a hatékony, tantárgyba is beépülő könyvtár-informatikai képzés segítségével megváltoztathatók az eredmények. A szakközépiskolák tanulói közül 706 fő vett részt a 2010 őszi lebonyolított mérésben. **Eredményeik sokban hasonlítanak a gimnáziumi tanulókéihoz, 64%-uk teljesített 21-40% között.** Mindössze 3-3%-uk ért el 50%-nál magasabb, illetve 10%-nál alacsonyabb eredményt, de a mérés egyetlen 80% fölötti feladatlapját szakközépiskolás írta.

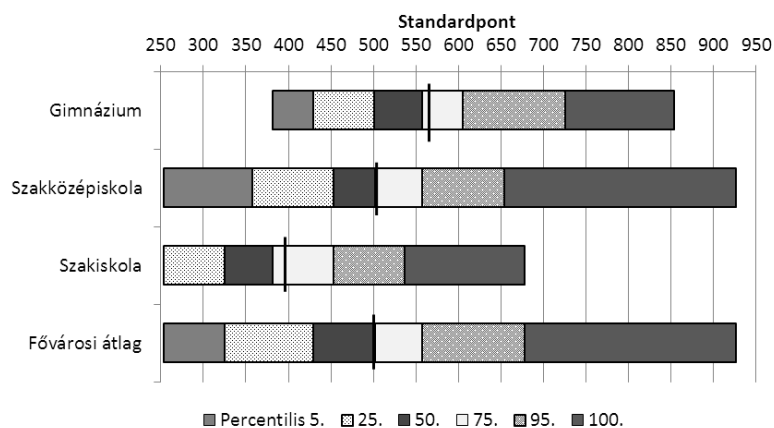

9. ábra. A tanulói képzéstípusonkénti teljesítményének eloszlása

A szakiskolások (132 fő) teljesítményének megoszlása azt támasztja alá, hogy ebben az iskolatípusban van legnagyobb szükség a könyvtárhasználati képességek kialakítására. Ez nemcsak az alacsony eredmények miatt, de az egész életen át tartó tanulás képességének fejlesztése érdekében is igen fontos. **Azok a diákok, akik nem tanulják meg a könyvtári információs források**

jelentőségét, használati értékét és tényleges használatát, nehezebben fognak tájékozódni a munkaerőpiac adta változásokban, a továbbképzési lehetőségekben. A két másik iskolatípushoz képest kiugróak az alacsonyabb teljesítmények: 30%-ot nem meghaladó teljesítményt ért el a szakiskolások 90%-a, 60%-osnál magasabb teljesítményt egyetlen szakiskola esetében nem találtunk. Az eredmények azt indokolják, hogy ebben az iskolatípusban fejlődésnek induljanak a könyvtárak, s beinduljon az ezekre épülő könyvtárhasználati ismeretek oktatása.

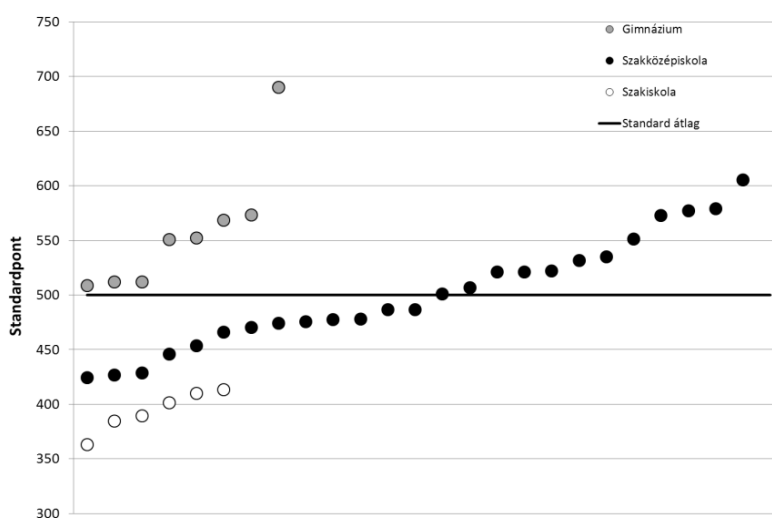
A tanulói teljesítmények képzéstípusonkénti vizsgálata másik formáját jeleníti meg a 10. ábra. Ebben a tanulói teljesítmények kiemelt metszéspontok szerinti bontását standardizált eredményskálán vehetjük egybe.

10. ábra. A tanulók teljesítménye percentilisenként képzéstípusonkénti bontásban (a szakaszok felső határát jelzi az ábra alatti percentilis érték, a függőleges vonal átlagos értéket jelöl)

Ezen azt láthatjuk, hogy a legalacsonyabb és a legmagasabb 5%-os teljesítményt nyújtó tanulókat leszámítva megközelítőleg ugyanakkora, 350 standardpontos skálán szóródnak a képzéstípusonkénti teljesítmények képzéstípusonként 100 standardpontonként egymáshoz képest elcsúszva. A jelenség alapján **képzéstípus-specifikus fejlesztési tervek készítése látszik megvalósíthatónak**, melybe természetesen bele kell építeni az alsó és a felső 5%-os percentilisben található tanulók differenciált fejlesztésének lehetőségét is.

Az iskolák teljesítményének megoszlását tüntettük fel a 11. ábrán.

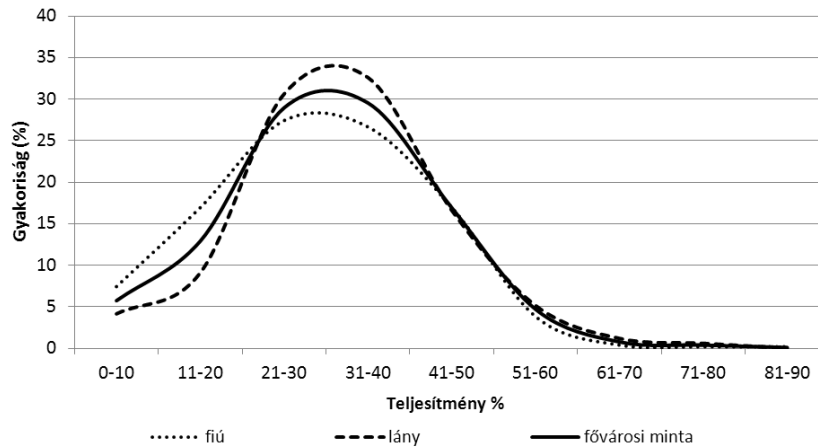
11. ábra. Az iskolai teljesítmények alakulása képzéstípusonként

A gimnáziumok teljesítménye egyetlen kiugró iskolát leszámítva egy átlag közeli háromnegyed szórást nem meghaladó sávban található. Ez ismét a képességek képzéstípuson belüli, az imént megállapított heterogenitását támasztja alá.

A szakközépiskolák között iskolák szintjén is jelentősek a különbségek, közel kétszórásnyiak.

A szakiskolák esetén a gimnáziumoknál már tapasztaltakat látjuk még szűkebb skálán történő szóródás mellett, ami az alapképességek hiányosságát jelzi.

A mérőeszközön elért teljesítmény nemek szerinti vizsgálatánál szignifikáns különbség tapasztalható, a lányok teljesítménye átlagosan magasabb (12. ábra).

12. ábra. A tanulók teljesítményének eloszlása nemek szerint

3. JAVASLATOK, TAPASZTALATOK

3.1. *Reflektálás a mérés kiinduló hipotéziseire*

Többéves múltú mérésünk fő hipotézisei megerősítést nyertek jelen mérés eredményei által is: **a könyvtárhasználati ismeretek általános iskolai oktatása igen alacsony hatékonyságú.** Kiemelt jelentőségűnek tartottuk, hogy a könyvtár gyakorlati, használati értékeit tegyük a mérés középpontjába.

Másik hipotézisünk, mely szerint a diákok nem ismerik a könyvtári tereket, szintén megerősítést nyert. Ennek valószínűsíthető oka, hogy az általános iskolai könyvtárak jelentős része igen kicsi, sokszor rosszul elrendezett. Kevés diák jut el könyvtárhasználati ismeretek keretében más könyvtár-típusba.

Feltételezésünk beigazolódtott, hogy a diákok csak kis mértékben ismerik a könyvtárban található dokumentumok használati értékét, jelentőségét tanulmányaikban, illetve a mindennapok során. Nem tudják megkülönböztetni egyértelműen az eltérő tartalommal bíró kézikönyvtípusokat egymástól.

Az internet adta lehetőségeket a tanulók nem ismerik kellő mértékben, sokszor képtelenek egy könyvtári adatbázis rekordjainak értelmezésére.

3.2. *A mért terület fejlesztésére vonatkozó, a mérés eredményeivel alátámasztott megállapítások, javaslatok*

A könyvtárhasználati mérés eredményei azt mutatják, hogy **a könyvtárhasználati ismeretek oktatása nem hatékony.** Ez csak részben magyarázható külső körülményekkel.

Fontosnak tartjuk, hogy a részelemek oktatása ne ismeretalapú, hanem gyakorlatialapú legyen. Ezt egészítse ki a könyvtári órák szervezése a szakórák keretében is, hiszen komplex módon csak így érhető el, hogy a diákok készségszinten tudják használni a könyvtári információhordozókat mindennapi életük során.

A könyvtárhasználati bemeneti mérőeszközök alkalmazására minden esztendőben szükség van a főváros valamennyi oktatási intézményében. Ennek megszervezése, a mérőeszközök javítása, a teendők megállapítása a könyvtáros-tanár feladata, ám a feladathoz intézményvezetői segítségre is szükség van.

Javasoljuk, hogy azokban az intézményekben, ahol az eredmények 10 százalékponttal elmaradnak az átlagtól, **készüljön cselekvési stratégia a könyvtárhasználati ismeretek oktatásának hatékony megszervezésére.** Javasolt az évi minimum 6, maximum 8 óra, amely beépülhet az informatika, magyar nyelv és az osztályfőnöki óra helyi szintű tervezésébe.

Javasoljuk, hogy a bemeneti mérés lezárása után kerüljön megszervezésre a következő tanévben a követő mérés is.

A könyvtárhasználati ismeretek oktatása módszertanilag felülvizsgálatot igényel.

Javasoljuk, hogy a továbbképzési terv készítésekor az intézmények tervezzék a nem megfelelő végzettségű, főként a könyvtárpedagógusi diploma nélküli kollégák beiskolázását.

3.3. *Fejlesztési javaslatok rendszerszemléletű megközelítés szerinti csoportosításban*

Fontosnak tartjuk, hogy továbbra is legyen része a könyvtárhasználati oktatás színvonalának megismerése az éves, önkormányzat által elrendelt szakértői vizsgálatnak. Legyen továbbra is rendszeres, tervezett ellenőrzés, amely kiterjed a könyvtárhasználati ismeretek tényleges oktatására. Fontos, hogy a kirendelt szakértők a továbbiakban is hívják fel a figyelmet a megfelelő végzettségre e speciális területen.

Az intézményi tantárgyfelosztásnál kerüljön ellenőrzésre, hogy a könyvtáros-tanár kötelező óraszám szerepel-e. Ez egy formai biztosíték arra, hogy a könyvtárhasználati ismeretek oktatása megvalósulhat.

A könyvtárhasználati ismeretek oktatásának megszervezése látszólag körülményes, sokszor érezzük feleslegesnek. Az itt megszerzett tudás azonban minden élethelyzetben alkalmazható valamennyiünk számára.

A mérés eredményeinek javítása csak tudatosan tervezett és számon kért könyvtárhasználati órákkal, megfelelő végzettségű könyvtáros-tanárral és jól fejlesztett könyvtári állományal lehetséges.

4. ÖSSZEFÜGGÉSEK, HÁTTÉRTÉNYEZŐK

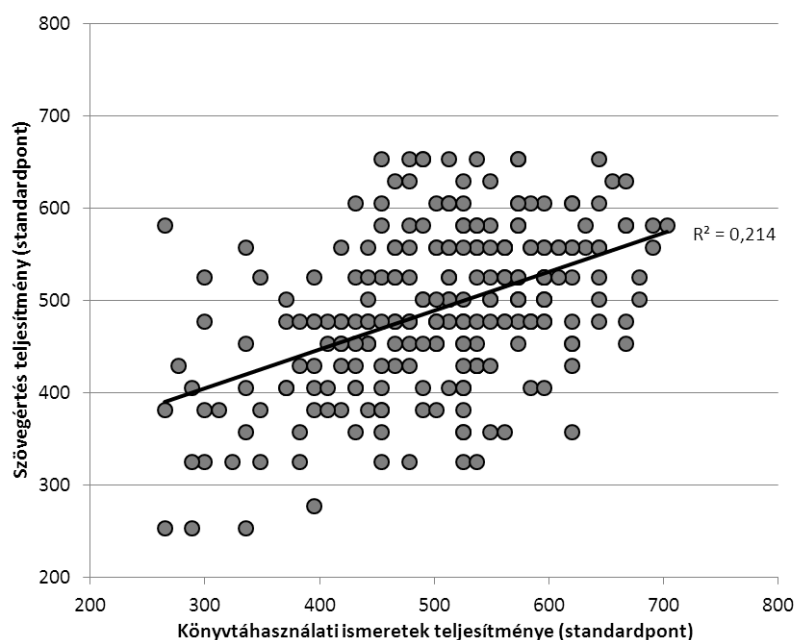
A 2010/2011. tanévi matematika, szövegértés, történelem és idegen nyelvi 9. évfolyamos bemeneti mérésben részt vett tanulók közül többen részesei voltak a könyvtárhasználati ismeretek mérésnek is (5. táblázat).

5. táblázat. A könyvtárhasználati ismeretek mellett másik bemeneti mérésben részt vett tanulók száma mért területekenkénti bontásban

Mérési terület	Matematika	Szövegértés	Történelem	Angol nyelv	Német nyelv
Létszám (fő)	252	251	322	208	97

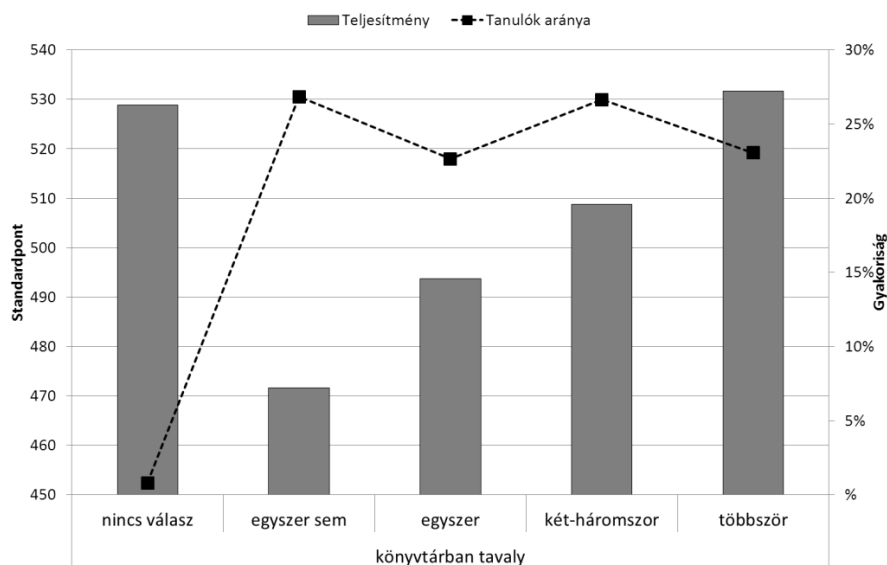
Mivel a könyvtárhasználati mérésben érintett tanulók közel feléről valamelyik másik, bemenetkor mért területen rendelkezünk képességadattal, valamint valamennyiőjüktől rendelkezésünkre állnak a szociokulturális háttér adatok, megvizsgáltuk ezek összefüggését.

Megállapíthatjuk, hogy a könyvtárhasználat terén elért eredmények szignifikáns korrelációt mutatnak az egyéb mért területeken elért teljesítményekkel (vö. 13. ábra), így a közöttük feltételezett kapcsolat megerősítést nyert, a kölcsönös egymásra hatásuk indokolja ezen a téren is a tanulók fejlesztését.

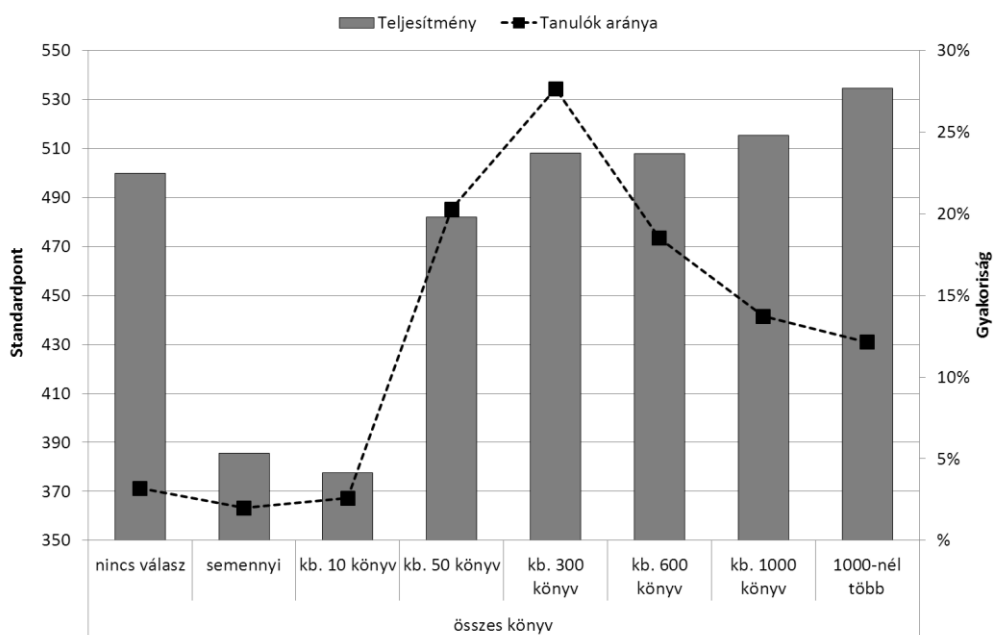
13. ábra. A könyvtárhasználati és a szövegértés-teljesítmények közötti összefüggés

Több mint félszázrésznyi a teljesítményelmaradás azon tanulók kárára, akik nem emlékeznek arra, hogy a 8. tanév során jártak volna könyvtárban, míg a 2-3 alkalommal könyvtárt látogatott tanulók teljesítménye már átlag feletti (14. ábra). A két tényező nyilvánvalóan összefügg egymással, tehát a hiányosság korrekciója feltétlen tudatosan megtervezett beavatkozást igényel annál is inkább, hiszen e téren az iskolák rendelkezésére áll minden, ami szükséges: könyvtár, könyvtárpedagógus, valamint a könyvtárhasználati ismeretek helyi tantervi követelményei.

14. ábra. A könyvtárhasználati teljesítmények és az előző tanévi könyvtárlátogatás összefüggése

Hasonló jelenséget tapasztalunk, ha a tanulók otthoni könyvállományának és a könyvtárhasználati mérés eredményeinek összefüggését vizsgáljuk meg (15. ábra).

15. ábra. A könyvtárhasználati teljesítmények és a családi könyvállomány összefüggése

Az összefüggés ebben az esetben nem annyira szembetűnően lineáris, mint a könyvtárlátogatás esetében láttuk, ám kétségtelen tény, hogy az igen jelentős (1000 kötetnél nagyobb) könyvállományú családi könyvár mellé magas mérési eredmény párosult. Ez utóbbi eredmény, bár a tanulóknak csak egy nyolcadát érinti, vissza is igazolja egyben a közoktatás kontraszelektivitását: a nagyon szerény otthoni könyvállománnyal rendelkező tanulók teljesítménye félszórásnyival gyengébb a vizsgált területen.

Ebben a vonatkozásban ismét akad tennivalója az iskolának, hiszen feladata ennek a különbségnek a csökkentése azáltal, hogy a tudáshoz való hozzáférést annak technikai elsajátíttatása által demokratizálja.

5. MELLÉKLETEK

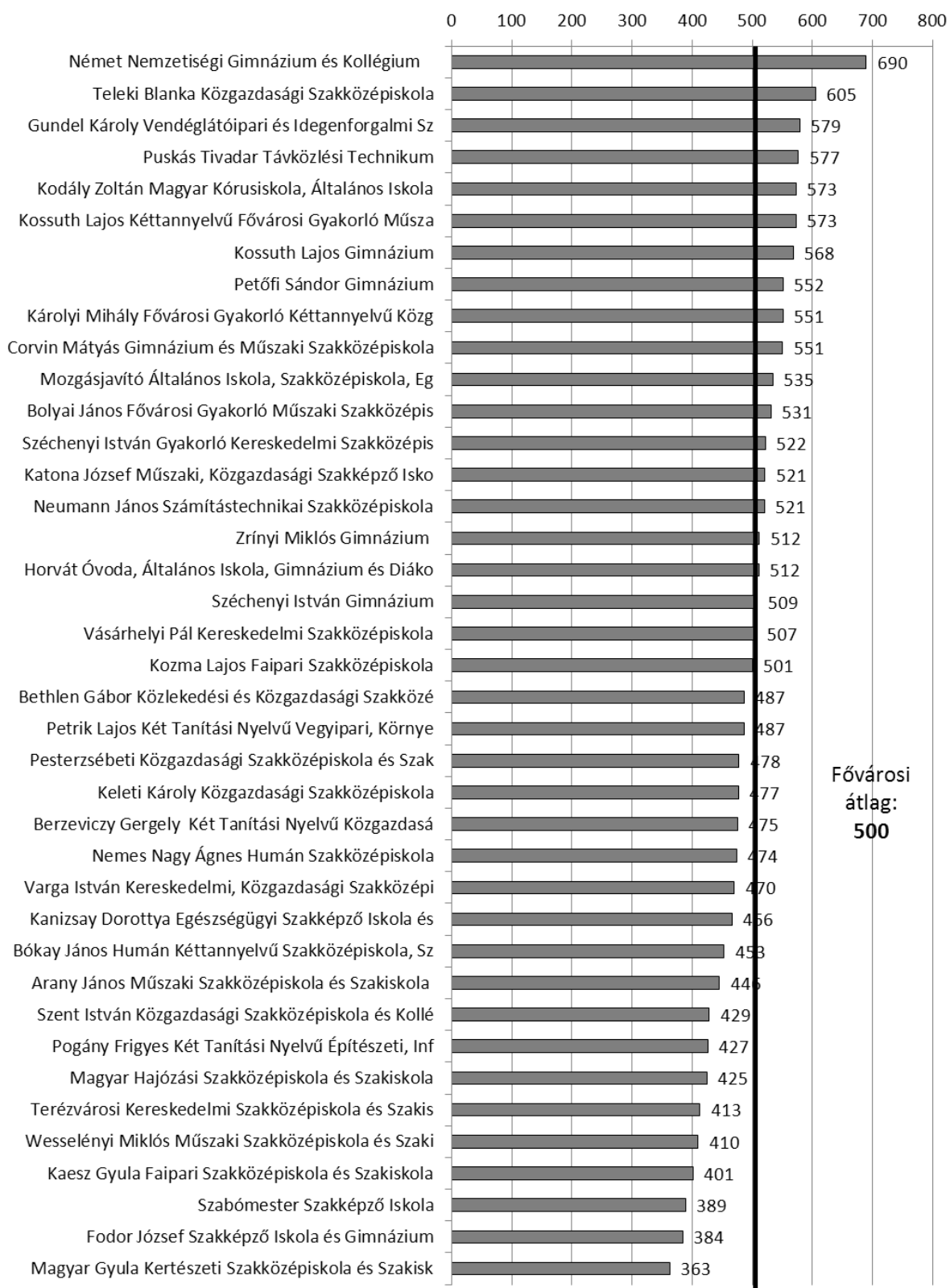
5.1. Teljesítmények – táblázatok

1. táblázat. A 2010. évi angol nyelvi bemeneti mérés tanulói teljesítményeinek percentilis értékei képzéstípusonkénti, illetve a nyelvoktatás jellege szerinti bontásban

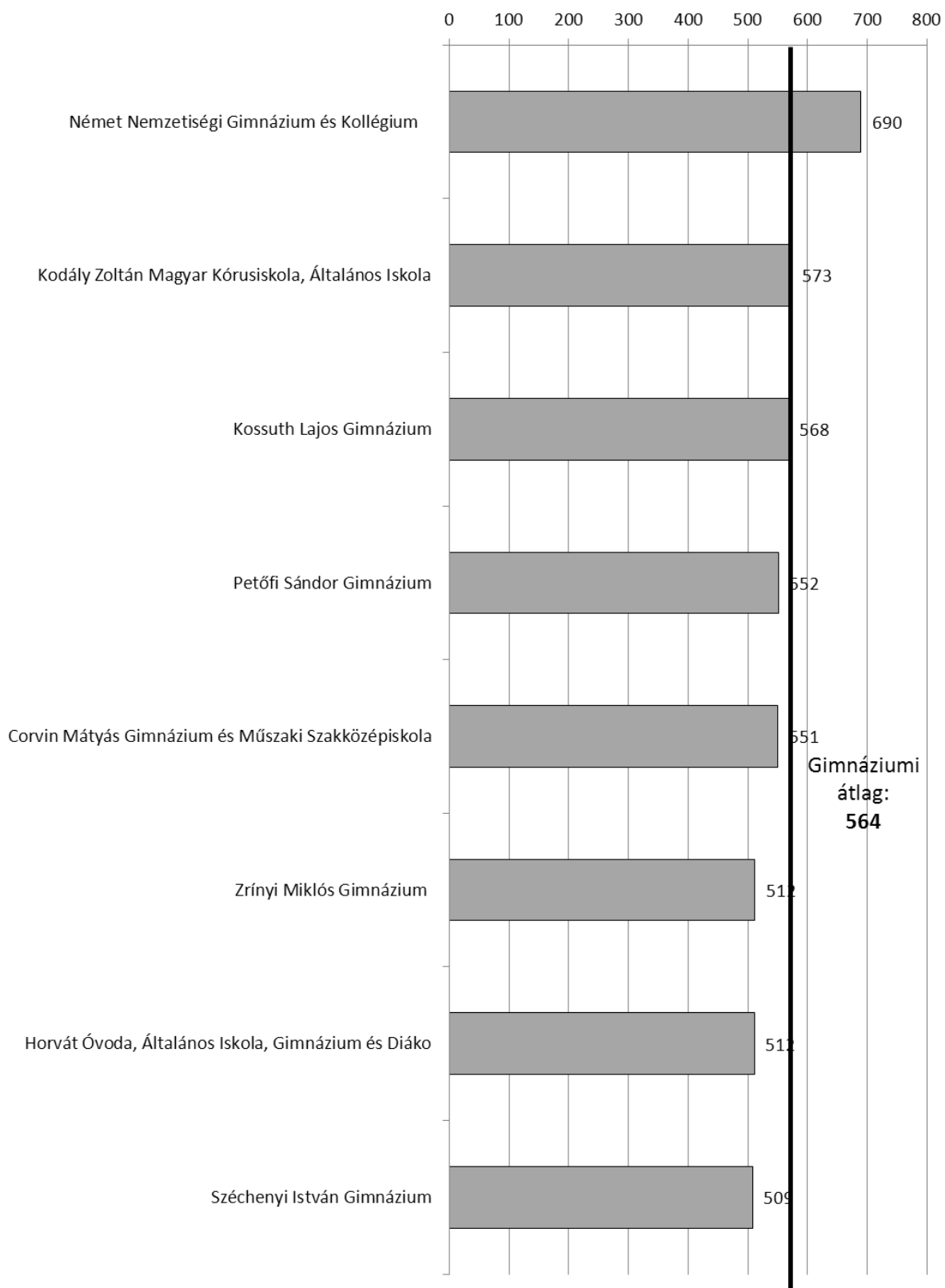
	Gimnázium	Szakközépiskola	Szakiskola	Fővárosi átlag	
Létszám (fő)	208	706	132	1046	
Átlag	564	501	394	500	
Minimum	381	253	253	253	
Percentiles	5	429	357	253	325
	10	453	381	301	381
	20	477	429	325	429
	25	501	453	325	429
	30	501	453	357	453
	40	525	477	381	477
	50	557	501	381	501
	60	581	525	405	525
	70	605	557	429	557
	75	605	557	453	557
	80	653	581	453	581
	90	679	605	501	629
95	725	653	536	677	
Maximum	853	925	677	925	

	Gimnázium			Szakközépiskola			
	normál	NYEK	kéttannyelvű	normál	NYEK	kéttannyelvű	
Létszám (fő)	119	57	32	428	215	63	
Átlag	546	532	690	489	507	563	
Minimum	381	381	477	253	325	381	
Percentiles	5	429	429	508	357	381	429
	10	453	453	557	378	429	453
	20	477	477	629	405	453	501
	25	501	477	635	429	453	525
	30	501	486	653	453	453	525
	40	525	501	677	477	477	557
	50	557	525	689	477	501	557
	60	557	557	701	501	525	581
	70	581	581	728	525	557	605
	75	605	581	757	557	557	605
	80	605	581	767	557	581	629
	90	653	634	822	605	605	653
95	677	677	838	629	653	696	
Maximum	725	677	853	925	725	829	

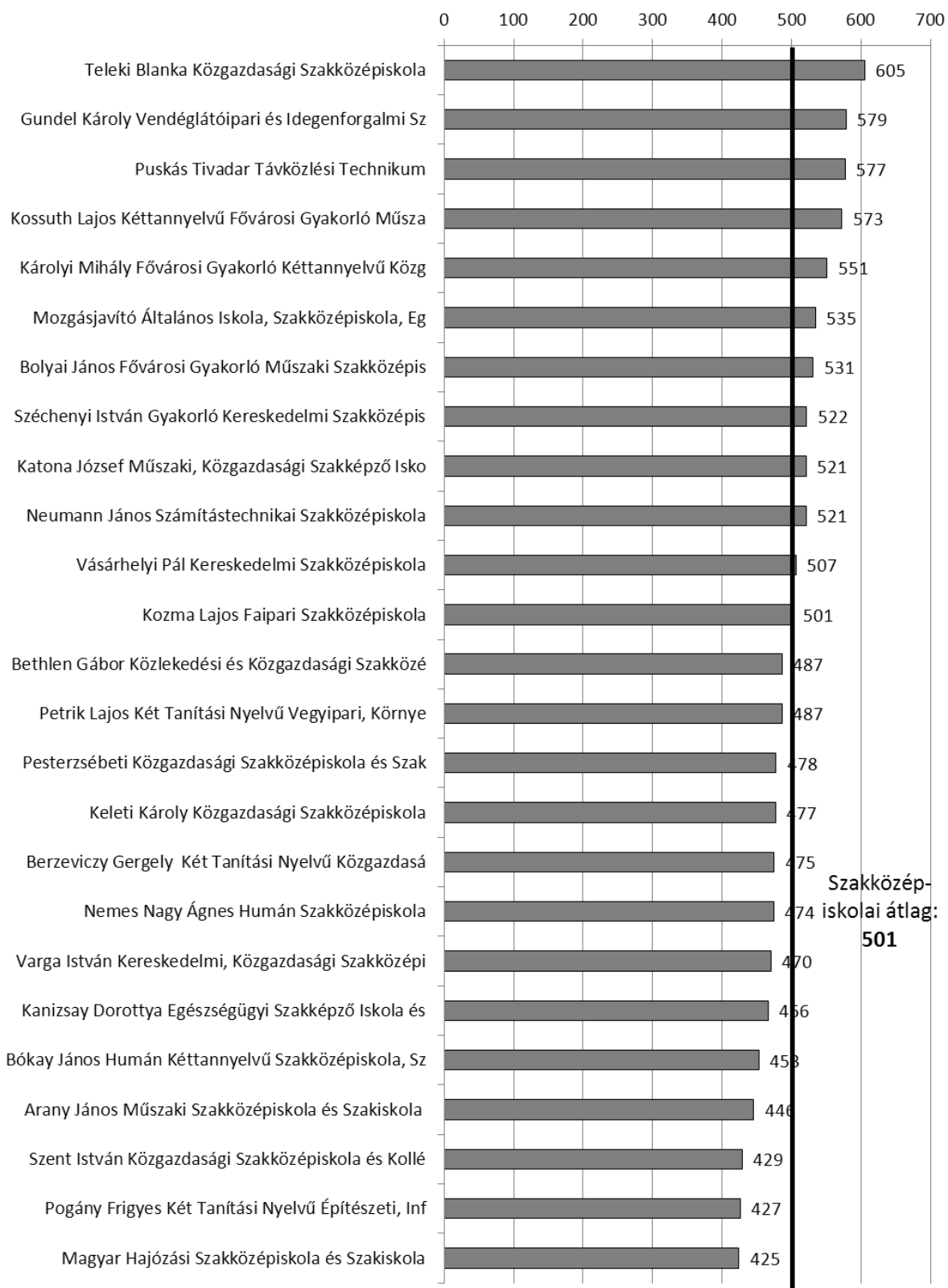
5.2. A mérésben részt vevő intézmények iskolasoros adatai a feladatlapon elért standardizált teljesítmény alapján, grafikusan

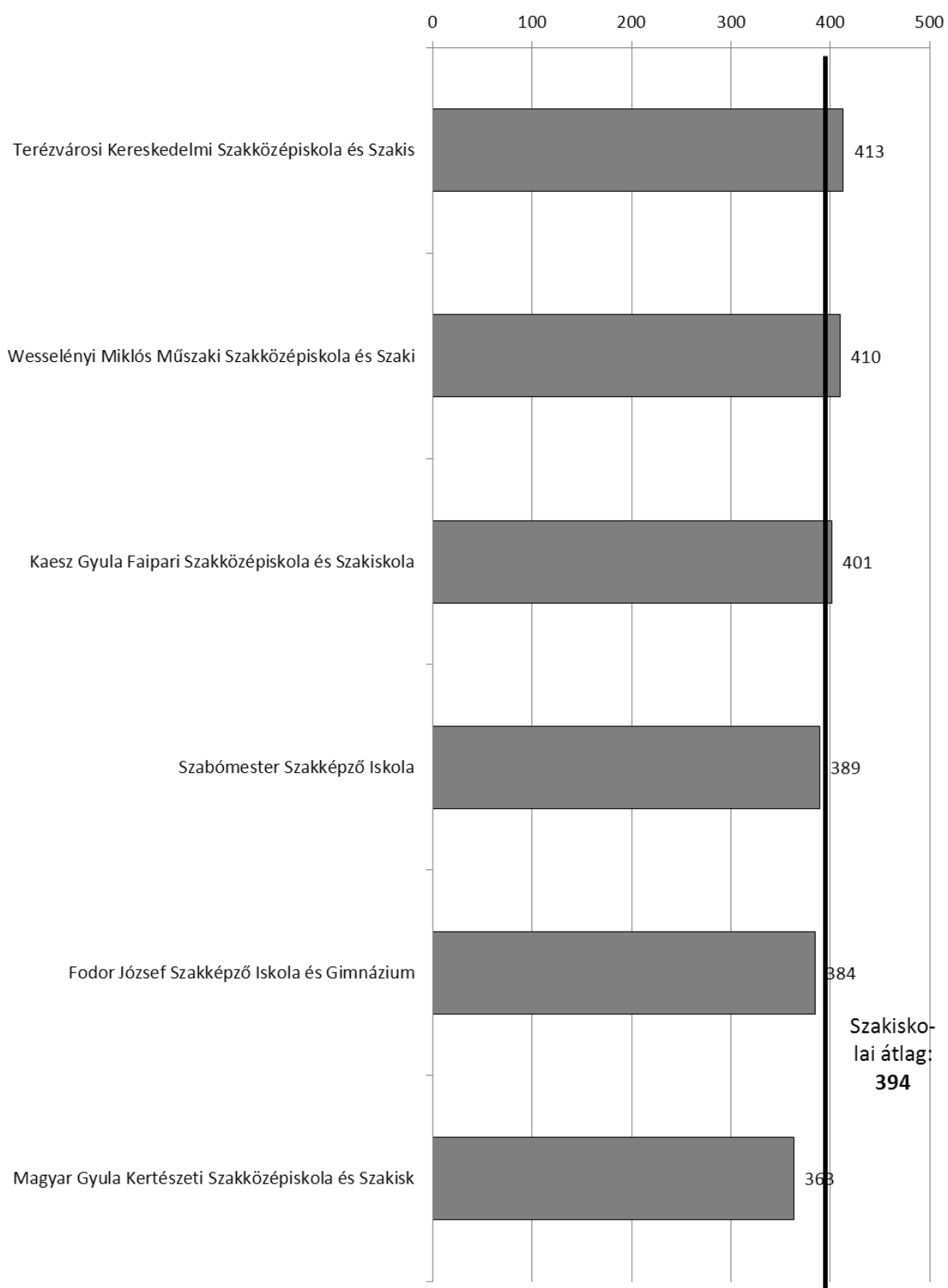
Gimnázium

Szakközépiskola

Szakiskola

5.3. Az átlagos teljesítmények iskolánkénti alakulása standardpontban

	Kódja	Könyvtárhasználati ismeretek							
		Iskola		Gimnázium		Szakközépiskola		Szakiskola	
		átlag	szórás	átlag	szórás	átlag	szórás	átlag	szórás
Arany János Műszaki Szakközépiskola és Szakiskola	136	446	129			446	129		
Berzeviczy Gergely Két Tanítási Nyelvű Közgazdasági Szakközépiskola	146	475	62			475	62		
Bethlen Gábor Közlekedési és Közgazdasági Szakközépiskola	147	487	77			487	77		
Bókay János Humán Kéttannyelvű Szakközépiskola, Szakiskola és Gimnázium	148	453	72			453	72		
Bolyai János Fővárosi Gyakorló Műszaki Szakközépiskola és Kollégium	149	531	62			531	62		
Corvin Mátyás Gimnázium és Műszaki Szakközépiskola	150	551	66	551	66				
Fodor József Szakképző Iskola és Gimnázium	160	384	60					384	60
Gundel Károly Vendéglátóipari és Idegenforgalmi Szakképző Iskola	163	579	75			579	75		
Horvát Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium és Diákotthon	166	512	69	512	69				
Kaeszy Gyula Faipari Szakközépiskola és Szakiskola	168	401	114					401	114
Kanizsay Dorottya Egészségügyi Szakképző Iskola és Gimnázium	115	466	56			466	56		
Károlyi Mihály Fővárosi Gyakorló Kéttannyelvű Közgazdasági Szakközépiskola	116	551	90			551	90		
Katona József Műszaki, Közgazdasági Szakképző Iskola és Gimnázium	169	521	65			521	65		
Keleti Károly Közgazdasági Szakközépiskola	121	477	59			477	59		

	Kódja	Könyvtárhasználati ismeretek							
		Iskola		Gimnázium		Szakközépiskola		Szakiskola	
		átlag	szórás	átlag	szórás	átlag	szórás	átlag	szórás
Kodály Zoltán Magyar Kórusiskola, Általános Iskola, Gimnázium, Alapfokú Művészetoktatási Intézmény és Szakközépiskola	138	573	85	573	85				
Kossuth Lajos Gimnázium	119	568	64	568	64				
Kossuth Lajos Kéttannyelvű Fővárosi Gyakorló Műszaki Szakközépiskola és Szakiskola	172	573	65			573	65		
Kozma Lajos Faipari Szakközépiskola	174	501	55			501	55		
Magyar Gyula Kertészeti Szakközépiskola és Szakiskola	140	363	64					363	64
Magyar Hajózási Szakközépiskola és Szakiskola	177	425	85			425	85		
Mozgásjavító Általános Iskola, Szakközépiskola, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény és Diákotthon	203	535	78			535	78		
Nemes Nagy Ágnes Humán Szakközépiskola	156	474	49			474	49		
Német Nemzetiségi Gimnázium és Kollégium	125	690	89	690	89				
Neumann János Számítástechnikai Szakközépiskola	141	521	75			521	75		
Pesterzsébeti Közgazdasági Szakközépiskola és Szakiskola	133	478	79			478	79		
Petőfi Sándor Gimnázium	126	552	75	552	75				
Petrik Lajos Két Tanítási Nyelvű Vegyipari, Környezetvédelmi és Informatikai Szakközépiskola	127	487	76			487	76		
Pogány Frigyes Két Tanítási Nyelvű Építészeti, Informatikai Szakközépiskola és Gimnázium	183	427	78			427	78		
Puskás Tivadar Távközlési Technikum	202	577	87			577	87		
Szabómester Szakképző Iskola	143	389	86					389	86
Széchenyi István Gimnázium	129	509	70	509	70				

	Kódja	Könyvtárhasználati ismeretek							
		Iskola		Gimnázium		Szakközépiskola		Szakiskola	
		átlag	szórás	átlag	szórás	átlag	szórás	átlag	szórás
Széchenyi István Gyakorló Kereskedelmi Szakközépiskola	189	522	73			522	73		
Szent István Közgazdasági Szakközépiskola és Kollégium	130	429	70			429	70		
Teleki Blanka Közgazdasági Szakközépiskola	193	605	75			605	75		
Terézvárosi Kereskedelmi Szakközépiskola és Szakiskola	194	413	72					413	72
Varga István Kereskedelmi, Közgazdasági Szakközépiskola és Szakiskola	195	470	55			470	55		
Vásárhelyi Pál Kereskedelmi Szakközépiskola	134	507	72			507	72		
Wesselényi Miklós Műszaki Szakközépiskola és Szakiskola	198	410	80					410	80
Zrínyi Miklós Gimnázium	135	512	60	512	60				
Fővárosi átlag		500	100	564	92	501	88	394	80

5.4. Az átlagos teljesítmények iskolánkénti alakulása százalékban

	Kódja	Könyvtárhasználati ismeretek							
		Iskola		Gimnázium		Szakközépiskola		Szakiskola	
		átlag	szórás	átlag	szórás	átlag	szórás	átlag	szórás
Arany János Műszaki Szakközépiskola és Szakiskola	136	24%	16%			24%	16%		
Berzeviczy Gergely Két Tanítási Nyelvű Közgazdasági Szakközépiskola	146	28%	8%			28%	8%		
Bethlen Gábor Közlekedési és Közgazdasági Szakközépiskola	147	29%	10%			29%	10%		
Bókay János Humán Kéttannyelvű Szakközépiskola, Szakiskola és Gimnázium	148	25%	9%			25%	9%		
Bolyai János Fővárosi Gyakorló Műszaki Szakközépiskola és Kollégium	149	35%	8%			35%	8%		
Corvin Mátyás Gimnázium és Műszaki Szakközépiskola	150	37%	8%	37%	8%				
Fodor József Szakképző Iskola és Gimnázium	160	16%	8%					16%	8%
Gundel Károly Vendéglátóipari és Idegenforgalmi Szakképző Iskola	163	41%	9%			41%	9%		
Horvát Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium és Diákotthon	166	32%	9%	32%	9%				
Kaeszy Gyula Faipari Szakközépiskola és Szakiskola	168	19%	14%					19%	14%
Kanizsay Dorottya Egészségügyi Szakképző Iskola és Gimnázium	115	27%	7%			27%	7%		
Károlyi Mihály Fővárosi Gyakorló Kéttannyelvű Közgazdasági Szakközépiskola	116	37%	11%			37%	11%		
Katona József Műszaki, Közgazdasági Szakképző Iskola és Gimnázium	169	34%	8%			34%	8%		
Keleti Károly Közgazdasági Szakközépiskola	121	28%	7%			28%	7%		

	Kódja	Könyvtárhasználati ismeretek							
		Iskola		Gimnázium		Szakközépiskola		Szakiskola	
		átlag	szórás	átlag	szórás	átlag	szórás	átlag	szórás
Kodály Zoltán Magyar Kórusiskola, Általános Iskola, Gimnázium, Alapfokú Művészetoktatási Intézmény és Szakközépiskola	138	40%	11%	40%	11%				
Kossuth Lajos Gimnázium	119	39%	8%	39%	8%				
Kossuth Lajos Kéttannyelvű Fővárosi Gyakorló Műszaki Szakközépiskola és Szakiskola	172	40%	8%			40%	8%		
Kozma Lajos Faipari Szakközépiskola	174	31%	7%			31%	7%		
Magyar Gyula Kertészeti Szakközépiskola és Szakiskola	140	14%	8%					14%	8%
Magyar Hajózási Szakközépiskola és Szakiskola	177	21%	11%			21%	11%		
Mozgásjavító Általános Iskola, Szakközépiskola, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény és Diákotthon	203	35%	10%			35%	10%		
Nemes Nagy Ágnes Humán Szakközépiskola	156	28%	6%			28%	6%		
Német Nemzetiségi Gimnázium és Kollégium	125	55%	11%	55%	11%				
Neumann János Számítástechnikai Szakközépiskola	141	34%	9%			34%	9%		
Pesterzsébeti Közgazdasági Szakközépiskola és Szakiskola	133	28%	10%			28%	10%		
Petőfi Sándor Gimnázium	126	37%	9%	37%	9%				
Petrik Lajos Két Tanítási Nyelvű Vegyipari, Környezetvédelmi és Informatikai Szakközépiskola	127	29%	9%			29%	9%		
Pogány Frigyes Két Tanítási Nyelvű Építészeti, Informatikai Szakközépiskola és Gimnázium	183	22%	10%			22%	10%		
Puskás Tivadar Távközlési Technikum	202	41%	11%			41%	11%		
Szabómester Szakképző Iskola	143	17%	11%					17%	11%
Széchenyi István Gimnázium	129	32%	9%	32%	9%				

	Kódja	Könyvtárhasználati ismeretek							
		Iskola		Gimnázium		Szakközépiskola		Szakiskola	
		átlag	szórás	átlag	szórás	átlag	szórás	átlag	szórás
Széchenyi István Gyakorló Kereskedelmi Szakközépiskola	189	34%	9%			34%	9%		
Szent István Közgazdasági Szakközépiskola és Kollégium	130	22%	9%			22%	9%		
Teleki Blanka Közgazdasági Szakközépiskola	193	44%	9%			44%	9%		
Terézvárosi Kereskedelmi Szakközépiskola és Szakiskola	194	20%	9%					20%	9%
Varga István Kereskedelmi, Közgazdasági Szakközépiskola és Szakiskola	195	27%	7%			27%	7%		
Vásárhelyi Pál Kereskedelmi Szakközépiskola	134	32%	9%			32%	9%		
Wesselényi Miklós Műszaki Szakközépiskola és Szakiskola	198	20%	10%					20%	10%
Zrínyi Miklós Gimnázium	135	32%	7%	32%	7%				
	Fővárosi átlag	31%	12%	39%	12%	31%	11%	18%	10%